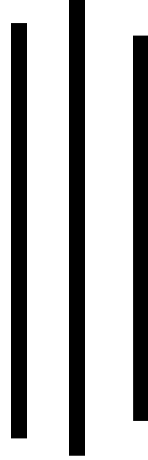

ऐसेलुखर्क गाउँपालिका

ऐसेलुखर्क गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
ऐसेलुखर्क, खोटाङ

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
आ.व. २०७९/०८०

मिति-२०७९/०३/१०

प्रस्तुतकर्ता
गीरेन्द्र बहादुर राई
अध्यक्ष
ऐसेलुखर्क गाउँपालिका

ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको आ.व. ०७९/०८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिकरण समारोहमा उपस्थित हुनुभएका गाउँ सभाका उपाध्यक्ष ज्यू , गाउँ सभासदस्य ज्यूहरु , ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी , बुद्धिजीवी महानुभावहरु , सञ्चारकर्मी तथा सुरक्षाकर्मी मित्रहरु , विभिन्न सञ्चार माध्यम तथा विभिन्न सामाजिक सञ्जालबाट प्रत्यक्ष रूपमा देश-विदेशमा रहेर सुनिरहनु भएका सम्पूर्ण आमा-बुबा, दाजुभाइ, दिदी बहिनीहरु

मिति २०७९/०९/३० गते भएको स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनमा सहभागी भई आफ्नो अमूल्य मताधिकार प्रयोग गरी ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको भावी विकासको अभिभारा हाम्रो काँधमा सुम्पनु हुने सम्पूर्ण पालिकाबासीको हित र कल्याणका लागि गरेका प्रतिबद्धता र वचनवद्धताप्रति हामी कठिबद्ध छौं । नयाँ जनादेश सहित हामीलाई मतदान गरी निर्वाचित गर्नु हुने आम पालिकाबासी आमा, बुबा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । निर्वाचनमा सभ्य, भव्य र मर्यादित तवरले सहभागी जनाउनु हुने स्थानीय स्तरमा क्रियाशील सम्पूर्ण राजनीतिक दल, दलका उम्मेदवार, स्वतन्त्र उम्मेदवार समेतलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । निष्पक्ष र पारदर्शी तवरले निर्वाचनको सम्पूर्ण औपचारिक भूमिका निर्वाह गर्नुहुने निर्वाचन अधिकृत, निर्वाचन कार्यालय, त्यसमा खटिएका सम्पूर्ण कर्मचारी, गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, सुरक्षाकर्मी, पत्रकार लगायत सम्पूर्णलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, लोकतन्त्रका लागि भएका विभिन्न चरणबद्ध आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुमा भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

लोकतान्त्रिक आन्दोलन तथा नेपालको राजनीतिक परिवर्तनमा योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण राजनेताहरु, सहयात्रामा हिड्नुहुने सम्पूर्ण राजनीतिक पेशाकर्मी, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, आम नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरुप्रति विशेष सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु र समाज रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुर्याउनु भएको योगदानको उच्च सम्मान गर्दै स्मरण गर्न चाहन्छु ।

ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको गरिमा र ख्यातिलाई थप उचाईमा पुर्याउनु हुने विकासप्रतिको पथप्रदर्शन, मार्गदर्शन प्रदान गर्नु हुने निवर्तमान पदाधिकारीज्यूहरुको योगदानलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

लोकतन्त्र आफैमा जनमुखी शासन विधि र प्रकृया हो । स्थानीय सरकारले लोकतन्त्रको मूल्य र विधिलाई कानून तर्जुमा सेवा प्रवाह, विकास र विपद व्यवस्थापनका माध्यमबाट स्थानीयकरण गरेको छ । नेपालको संविधान, २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुनी व्यवस्थाले स्थानीय तहलाई नीति निर्माण, विकास व्यवस्थापन, श्रोत र संसाधनको परिचालन, सेवा प्रवाह एवम् सुशासन र विपद व्यवस्थापनको कार्यसूची प्रदान गरेको छ । स्थानीय तहमा जनताबाट प्रत्यक्ष निर्वाचित नेतृत्वलाई कार्यकारिणी, विधायकी र न्यायिक अधिकार प्रदान गरी

लोकतन्त्रको वैधता र विश्वासलाई जनताकै मन मस्तिष्कबाट अनुमोदन गर्ने अवसर प्राप्त भएको छ । ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाले पनि संविधान र कानुनले दिएको अधिकार र अभिभारालाई न्याय सम्पादन, विकास व्यवस्थापन, राजस्व परिचालनका माध्यमबाट कार्यान्वयन गरी स्थानीय शासनप्रति नागरिकहरूको वैधता र विश्वास आर्जन गर्ने कार्यमा अगाडि बढेको छ । जनताको Right, choice र voice लाई जनताले प्रदान गरेको Right place प्रति हामी सदैव सम्मान गर्दछौं । जनताको सामू गरिएका वाचा र प्रतिबद्धतालाई केन्द्रमा राखी योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकिकरण गरेको छु ।

अब यस सम्मानित सभामा पालिकाबाट सम्पादन भएका महत्वपूर्ण क्रियाकलापलाई समिक्षात्मक रूपमा पेश गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१. गाउँपालिकाबाट आ.व. २०७८/०७९ सम्मका योजना तथा कार्यक्रमहरूको छनौट र कार्यान्वयनमा भएको कार्य योजना प्रकृयाको विश्लेषण गर्दा वितरणमुखी पद्धतिमा सुधारको आवश्यकता रहेको छ । पालिकाको कार्यक्रम तथा योजनाहरूलाई स्थानीय गौरवका आयोजना, रणनीतिक योजना, उत्पादनमुखी योजना तथा पहुँचमुखी योजनाको रूपमा विभाजन गरी बहुवर्षीय रूपमा कार्यान्वयन गरेमा उपलब्धी हुने देखिन्छ । साथै पालिकाको कुल बजेटको हिस्सा पूँजीगत बजेट, चालु खर्चलाई वाञ्छित सीमामा राखी पूँजीगत खर्च प्रणालीमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ भने श-सर्तका कार्यक्रमको कार्यान्वयन ढाँचा, खरिद प्रणाली तथा मापदण्डमा सुधार आवश्यक छ ।
२. स्थानीय सरकारको पहिलो कार्यकालमा तर्जुमा गरिएका पालिकाका ऐन -४, नियमावली -४, कार्यविधि -२२, निर्देशिका -२ तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा आएका छन् । संविधानको एकल कार्यसूचीलाई नागरिककै संगलनता तथा बहस र पैरवीमा आन्तरिकीकरण भए पनि साझा सूचीका कार्यभारको अभिभारालाई ऐन कानुन तर्जुमा गरी कार्यान्वयन बाँकी नै रहेकोछ । तसर्थ, पालिकाको विधायन समितीको क्षमता विकास गर्दै सरोकारवालाहरूको संयन्त्र निर्माण गरी नागरिकमा कानुनी साक्षरता अभियान सञ्चालन गरी Value Based (मुल्यमा आधारित), नीति तर्जुमा पद्धतिलाई Fact Based (तथ्यमा आधारित), जनमुखी People centric (जनता केन्द्रीत) कार्यप्रणालीमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३. पालिकाको जनसंख्याको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दा रोजगारी तथा सीप विकासका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेडपा), उद्यमशीलता प्रवर्द्धन केन्द्रले तालिम तथा सीप विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरेता पनि यस्ता तालिमको सान्दर्भिकतालाई पुनरावलोकन गरी गरिखाने तथा बजारको माग अनुरूप पुनर्बोध गर्नुपर्ने देखिएको छ । तसर्थ व्यक्तिमा निहित सीप, ज्ञान र क्षमताको उजागर गर्दै स्थानीय आर्थिक समुन्नती र आय आर्जन बढ्ने तालिम तथा सीपमा लगानी गर्नुपर्ने आवश्यक छ ।
४. नेपालको संविधानले सुनिश्चित गरेको रोजगारीको हकलाई स्थानीय सरकारले कार्यान्वयन गर्दै बेरोजगारलाई सूचीकृत गरी श्रममुलक रोजगारी दिलाएको छ । पालिका क्षेत्रभित्र यस कार्यक्रममा सूचीकृत करिब ८०२ रहेता पनि अति विपन्न परिवार यस कार्यक्रमको पहुँच बाहिर रहेको छ । तसर्थ यस कार्यक्रमले श्रमको ज्याला भुक्तानीमा जोड दिएको भएता पनि श्रममुलक नागरिकहरूको पसिनालाई पर्यटकीय रुट निर्माण, गाउँठाउँको सौन्दर्यकरण, प्राचीन चौतारा, पार्टी पौवा, संग्राहलय

संरक्षण, मठ मन्दिर मर्मत सम्भारमा प्रयोग गरी कार्यक्रमलाई उपलब्धीमूलक बनाउन आवश्यक छ ।

५. पालिकाले प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य चौकी स्थापना गरी सेवाको विस्तार वडा तहसम्म गरेको छ । यधपी घातक, दिर्घ सरुवा आदि रोगको पहिचान उपचार र विस्तारका लागि स्वास्थ्य सेवालालाई नागरिककै घर दैलोमा विस्तार गर्न आवश्यक सेवालालाई जनताकै मन, मस्तिष्क र हातले छुने, देखेक र अनुभूती गर्ने गरी स्वास्थ्य सेवालालाई घुम्ती तथा घरदैलो (Door to Door) माध्यमबाट गुणस्तर र पहुँच विस्तार गर्नु जरुरी छ ।
६. पालिका भित्र रु. ५ (पाँच) लाख सम्मको लगानी भएका उद्यम व्यवसायहरूमा ४५% महिला स्वामित्व रहेका छन । पालिकाको स्थानीय आर्थिक विकासका लागि मुख्यरूपमा "उद्योग व्यवसायहरूको विकास एवम् प्रवर्द्धन" र उद्योग व्यवसायहरूको पुनरोत्थानलाई प्राथमिक रूपमा जोड दिई Covid-19 ले पारेको प्रभावलाई न्युनीकरण गरी उद्योग व्यवसायहरूको पुनरोत्थान मार्फत स्थानीय अर्थतन्त्र सवलीकरण जरुरी छ । पालिका क्षेत्रभित्र व्यवसायहरू सञ्चालन नीति तर्जुमा, आवश्यक पूर्वाधार सहितको उद्योग व्यवसाय सञ्चारलनका लागि स्थानको व्यवस्थापन, परामर्श सेवाहरूको उपलब्धता, समन्वयमा बजार अनुसन्धान प्रक्रियागत सहजीकरणमा केन्द्रीत हुनुपर्ने देखिन्छ ।
७. पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि CAN (Culture Advance & Nature) Model पहिचान गरी यसको प्रयोग र उपयोगको लागि देउराली डाँडा, फापरस्वरा सपनेश्वर, बहाने पोखरी , झाँक्रिबास Rock Climbing क्षेत्रहरूमा पर्यटकीय पूर्वाधार तथा सांस्कृतिक पहिचानमा लगानी जरुरी छ । संस्कृति, प्रकृति र जीवनलाई संयोजन गरी पर्यटक (Eco-Tourism) लाई विकास गर्न जरुरी छ । पालिका भित्रको Hill Point को अवधारणा तर्फ प्रेरित गरिए तापनि लगानीको व्ययभार व्यापक रहेकोले यी क्षेत्रहरूमा सरकारी लगानीमा पर्वतीय पर्यटकीय मोडलका साथमा निजी साझेदारमा लगानी गर्ने वातावरण मिलाउन आवश्यक छ ।
८. गाउँघरमा विभिन्न जनजाति, संस्कृतिका पर्यटन संग्राहलय, बाल उत्थान पार्क, पिक्निक स्थल, होटल व्यवस्थापन सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि गरी पर्यटकीय क्रियाकलापहरूको गुणस्तरीय सेवा सुनिश्चित गरिनुपर्दछ । जनस्तरबाटै पर्यटन प्रवर्द्धनात्मक क्रियाकलापहरू आयोजना गरी प्रचार प्रसारमा व्यापकता दिइनु पर्दछ । जस्तै फुड फेस्टिबल, राष्ट्रिय खेलकुद आयोजना आदि कार्यक्रमहरूलाई व्यापक रूपमा सञ्चालन गरिनुपर्दछ ।
९. पालिकाभित्रका विपन्न नागरिक र कम वार्षिक आम्दानी भएका नागरिकलाई Social Safty net तथा आय आर्जन कार्यक्रममा जोड्न आवश्यक छ । पालिकाभित्रका नागरिकहरूलाई स्वरोजगार, सीप विकास, उत्पादन र बजारीकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गरी स्थानीय अर्थतन्त्रको विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
१०. पालिकाभित्रका कयौं युवाहरू बैदेशिक रोजगारमा कार्यरत छन् जसबाट पालिकाभित्र विप्रेषण भित्रिने गरेको छ । वैदेशिक रोजगारीको सवल पक्ष भनेकै ज्ञान, सीप, अनुभव र विप्रेषण आर्जन गर्नु हो । प्राप्त विप्रेषणलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन गरी स्वरोजगार तथा रोजगार

सिर्जनामा पालिकाले पालिका-नागरिक साझेदारी परियोजना तथा कार्यक्रम लागू गर्नुपर्ने देखिन्छ । साथै विदेशी पूँजी प्रविधि र ज्ञानलाई परिचालन गर्न (Seed money, Startup Business) सुरुवाती व्यवसाय प्रतिस्पर्धी कोष (Challenge fund)प्रबन्ध गरी स्थानीय स्तरमा स्वरोजगारी तथा रोजगारी सिर्जना गरेमा बेरोजगारमा जानुपर्ने अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्न सकिने देखिन्छ ।

११. पालिकाको भू-भागभित्र करिब ३२९ km सडक सञ्जाल रहेको सबै सडक कच्ची रहेका छन् । ती सडकहरूमा वर्षेनी बाढी पहिरोका कारण बाटो मर्मत सम्भार/सरसफाईमा व्यापक लगानी गर्नु परेको छ । सडक सञ्जाल बाहिर रहेका सबै घर सडक सञ्चारलभित्व ल्याउने, नागरिकको सुरक्षित आवत-जावत अधिकारको सुनिश्चितता गराउने, सडक पहुँच स्थापित गराउने, सडक फराकिलो तथा स्तरोन्नतिका लागि सडक क्षेत्रमा व्यापक लगानी र श्रोतको खाँचो रहेको छ । पालिका क्षेत्रभित्र सम्पूर्ण सडक कच्ची रहेकोले ग्राभेल र स्तरोन्नति गरी १२ महिना सुरक्षित, भरपर्दो तथा निर्वाध रूपमा सञ्चालनमा ल्याउनु चुनौतीपूर्ण रहेको छ ।
१२. भौतिक पूर्वाधार क्षेत्रमा खानेपानीका ट्याङ्की निर्माण, कुलो निर्माण, कच्ची नाली निर्माण, नदी नियन्त्रण, भवन निर्माण (सामादायिक भवन,विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र) सडक बत्ती, खेलकुद मैदानका कार्यक्रम रहेका छन् । यस्ता भौतिक पूर्वाधारहरूको संख्याको विश्लेषण गर्दा जनसंख्या र भौगोलिक विशिष्टताको अनुपातमा न्यून संख्यामा रहेका छन् । एकातिर यी क्षेत्रमा व्यापक लगानी बढाउनु परेको छ भने अर्को तर्फ लगानीको कमीलाई परिपूर्ती गर्नुपर्ने स्रोतको खोजी गर्नुपरेको छ । साथै यस क्षेत्रमा जनस्तरको माग र गुणस्तरको सन्तुलन कायम गर्ने चुनौती पनि उत्तिकै छ ।
१३. पालिकाले सुशासन र जनताको सेवालाई छिटोछरितो, पारदर्शी र उत्तरदायी बनाउनका लागि सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग गरेको छ । नागरिकका सूचना, उजुरी तथा अन्य समस्याको सुनुवाईमा जोड दिन प्रविधि तथा संयन्त्र दुबैको भरपुर प्रयोग गर्नु पर्ने देखिन्छ । यस क्षेत्रमा पालिकाभित्र हाउस सभेदेखि लिएर जिआईएस प्रणाली, जिपिएस सिस्टम, मोबाइल एप्स, पोर्टल, अनलाईन, एप्लिकेशन सम्मका सफ्टवेयर प्रयोगमा ल्याउन आवश्यक छ । त्यसैले पालिकाको सेवा रेकर्ड सिस्टम कार्यशैली पालिकाका सम्पूर्ण कार्यहरू डिजिटल डाटाकोरूपमा उपयोग गरिएको छ । तापनि नागरिकमुखि प्रविधिलाई वित्तीय र प्राविधिक हिसाबले दिगो र भरपर्दो बनाई जनस्तरमा प्रविधि साक्षरता बनाउन आवश्यक छ । पहुँच, खर्च र औचित्यका आधारमा लाभ लागत विश्लेषण गरी लगानी र प्रविधिको प्रयोगमा सन्तुलन कायम गर्न आवश्यक छ ।
१४. आन्तरिक राजश्वतर्फ सम्पत्ति, मालपोत, घरबहाल, व्यवसाय कर नै राजस्वका मूल स्रोत हुन् । एकातिर संघीय सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान, समपूरक अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँडका सिलिड खुम्चेर साँघुरिदै गएका छन् भने अर्कोतर्फ पालिकाको आन्तरिक आम्दानीको स्रोतको कराधार कमजोर रहेका छन् । स्थानीय तहमा हाल परिचालित श्रोत मुख्यगरी अनुदानमा आधारित रहेको छ र यस मध्ये करीब ६६ प्रतिशत हिस्सा सशर्त अनुदानको रहेको छ । प्रशासनिक हिसाबले साधारण खर्चको शिरोभारो चुलिदै गएकोले पुँजीगत बजेट विनियोजनमा चाप

परेको छ । त्यसैले आन्तरिक स्रोत परिचालन गरी वित्तीय अन्तरिनर्भरता घटाउनेतर्फ पालिकाले थप वैकल्पिक स्रोतको खोजी गर्नुपर्ने चुनौती छ ।

१५. शैक्षिक केन्द्रहरूको सुधारका लागि नीतिगत सुधारका साथमा शैक्षिक सुधारका कार्यक्रम लागू भएका छन् । एकैदिन विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षको चयन, मर्जर Mapping ICT तालिम, क्षमता विकास कार्यक्रम लागू गर्न जरुरी छ । शिक्षकको नेतृत्व र व्यवस्थापकीय कौशलता विकास गर्न पालिकाको शिक्षालाई थप व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउन निःशुल्क पाठ्यपुस्तक, दलित तथा अपाङ्ग छात्रवृत्ति, मा.वि. मा पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला, कम्प्यूटरको व्यवस्था गरिएको छ । केही स्कुलमा राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम लागू भएको छ । तापनी शैक्षिक गुणस्तर खस्कदो अवस्थामा रहेकोले यस क्षेत्रमा ठोस तथा अनुभूति गरिने सुधारको खाँचो रहेको छ । वर्षेनी आउने विपद्का कारण उत्पन्न जोखिम र प्रभावको सम्बोधनमा थप जिम्मेवार र समन्वयकारी हुन जरुरी छ । मनसुनजन्य प्रभावित नागरिकको आवास तथा गाँसबाँसको लागि विभिन्न संघीय तथा प्रादेशिक कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी सुरक्षित आवासको हक स्थापित गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

१६. "Think Globally, Act Locally " भन्ने भावनालाई आत्मसात गर्दै पालिकाबासीको आकांक्षा पूरा गर्न महामारीका कारण समग्र सामाजिक, आर्थिक पक्षमा परेको प्रतिकूलतालाई समेत सम्बोधन गर्दै देहायका रणनीतिहरू आधार तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । पालिकाबासी बुबा, आमा, दाजु भाइ तथा दिदी बहिनीहरूबाट व्यक्त भएका जनचाहनाहरूलाई समेट्दै जनचाहना र समग्र पालिकाको आवश्यकता अनुसार नीतिहरू अवलम्बन गरेका छौं ।

यस नीति तथा कार्यक्रमका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू:

- लगानी, जनशक्ति, पूर्वाधार विकास र रोजगारी ।
- स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण र विपन्न वर्गलाई संरक्षण गरी आय आर्जन ।
- सुशासनको अभिवृद्धि गर्दै सेवा प्रवाहलाई सेवामैत्री र जनमुखी ।
- शिथिल भएको स्थानीय अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानका लागि पूर्वाधारमा लगानी, उत्पादन, रोजगारी र वितरण ।
- बस्तिहरूको विकासको रणनीतिक योजना, कार्यक्रम, भू-उपयोग तथा विकास ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य र जनजिविकाको उन्नयन र लगानी ।
- कृषि, पर्यटक, शैक्षिक तथा औद्योगिक क्षेत्रहरूको विकास एवं प्रवर्द्धन ।

अब यस सम्मानित सभामा ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको आ.व. २०७९ /०८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम लिएर उपस्थित भएको छु । गाउँसभा सदस्य ज्यूहरू , अब म यस ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९ /०८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आगामि आ.व. २०७९/०८० मा देहाय बमोजिमका वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा ल्याइने छु ।

कृषि तथा पशु पन्क्षी विकास

- कृषि विकासका कार्यक्रमहरू व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न पालिकाको आगामि ५ वर्षे कृषि विकास रणनीति तर्जुमा गरी सोही अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- हालको निर्वाहमूखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायीकरण गरी कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनको वृद्धि गरी वस्तुको आयात घटाई निर्यात बढाई गाउँपालिकाको आर्थिक वृद्धि गरिने छ ।
- बाली तथा पशुधनको बीमालाई सघन रूपमा सञ्चालन गर्न बीमा कम्पनीहरूसँग समन्वय गरी बाली तथा पशुधन बीमालाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- किसान सूचिकरण कार्यक्रम प्रभावकारी बनाउन आवश्यक समन्वय र सहजिकरण गरिने छ । किसान सूचिकरण प्रणाली अन्तर्गत सरकारी स्तरबाट किसानहरूलाई उपलब्ध गराउने सुविधालाई क्रमशः किसान परिचय पत्रसँग आवद्ध गराउन प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसँग समन्वय गरिने छ ।
- पशुपन्छीमा लाग्ने विभिन्न प्रकारका महामारी रोग नियन्त्रणको लागि खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- पशुजन्य उत्पादन वृद्धिका लागि आहारा तथा घाँसखेती प्रवर्द्धन गर्न व्यवसायीक पशुपालन फार्म तथा कृषक समूहहरूलाई घाँसको बिउ तथा बेर्ना उपलब्ध गराईने छ ।
- पशु सेवा तथा कृषि प्रसार सेवालाई अधिकतम घरघुरीसम्मसेवा पुर्याउन **"एक वडा एक कृषि तथा पशु सेवा प्राविधिक"**को व्यवस्था गरिनेछ । साथै कृषि तथा पशु सेवा प्राविधिक, व्यवसायिक कृषक तथा समूहका सदस्यहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघ तथा उद्यमीहरूको सहकार्यमा कृषि उत्पादनमा वृद्धि तथा बजारीकरणको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- रैथाने जातका बाली र पशुपंक्षी को संरक्षण तथा प्रवर्द्धन का लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- **"अध्यक्ष कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम"**अन्तर्गत अनुदानमा कृषि औजार तथा यन्त्र अनुदानलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- भूमिमा कम पहुँच भएका विपन्न घरघुरीलाई मौरी पालन/च्याउ खेती जस्ता व्यवसायमा संलग्न गराई आयआर्जनमा प्रोत्साहित गरिने छ ।
- बाझो र नीजि जग्गामा फलफूल तथा अन्य विरुवा लगाई कृषि व्यवसाय सञ्चालनमा कृषकहरूलाई अभिप्रेरित गरिने छ ।
- फलफूल उत्पादनमा प्रवर्द्धन गर्न किवी, कागती, लिची, सूनतला, आँप जस्ता फलफूल उत्पादन क्षेत्र विकास गरिनुका साथै विस्तार गरिने छ ।
- कृषि योग्य जमिन/भूमिको पूर्ण उपयोग गरी सघन खेती प्रणालीका माध्यमबाट उत्पादन बढोत्तरी गर्ने नीति कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

- चिया खेतीको सम्भाव्यता अध्ययन गरी कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- स्थानीय कृषि उत्पादनको ब्राण्डिङ्ग, प्याकेजिङ, बजारीकरण कार्यक्रमलाई सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- स्वरोजगारीमा आधारित उद्योगलाई उत्पादनका आधारमा अनुदान तथा सुलभ व्याजदरका लागि सहजीकरण गरिने छ ।
- पशु र कृषि क्षेत्रमा लागेका व्यक्तिहरूका लागि "उद्यमी पूँजी, सुरक्षित कार्यक्रम" अन्तर्गत साझेदारी गरिने छ ।
- कृषकलाई श्रोत व्यक्तिको रूपमा प्रशिक्षण दिई अनुभव साटासाटका लागि परिचालन गरिने छ ।
- महिला उद्यमीले समूहमा गर्ने लघु उद्यमका लागि आवश्यक उपकरण खरिदको लागत आंशिक रूपमा गाउँपालिकाले व्यहोरिने छ ।
- अपांगता भएका व्यक्तिले सञ्चालन गर्ने व्यवसायलाई गाउँपालिकाले लिने शुल्क तथा करलाई शत प्रतिशतसम्म छुट दिने व्यवस्थाका लागि अध्ययन गरिने छ ।
- "नमुना एकीकृत अर्गानिक फर्म" स्थापनाका लागि प्रोत्साहन अनुदान दिइने छ ।
- संघीय सरकार, प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा कृषि उपज चिस्यान केन्द्र निर्माण गरिने छ ।
- स्वच्छ मासु उत्पादन तथा बिक्री वितरणको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- लोपोन्मुख हुँदै गरेको पशु (चौरी/भेडा) पालनलाई प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- "पौरखी किसानको मान, ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको सम्मान" कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- खाद्यान्न बाली (धान, गहुँ, मकै, कोदो, आलु आदी) को प्रवर्द्धन गरी पालिका क्षेत्रको खाद्य सुरक्षा सुनिश्चित गरिनेछ ।
- अर्गानिक खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरी रासायनिक मल तथा विषादी रहित कृषि उत्पादनमा जोड दिइने छ ।
- पशुपन्छीको लागि परजिवी नियन्त्रण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- दुध तथा दुग्ध पदार्थ उत्पादनमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका इच्छुक युवाहरूलाई प्राथमिकताका साथ व्यवसायिक पशुपालन तथा कृषि कार्यक्रममा समावेश गरिनेछ ।
- व्यावसायिक पशुपालन तथा कृषिलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- पशुसेवा शाखालाई पशुपन्क्षी सम्बन्धी आधारभूत तथ्याङ्किक संकलन, प्रसोधन र विश्लेषण गरी अनुसन्धानको नतिजाका आधारमा पशुसेवा कार्यक्रमहरू सिफारिस गर्न सक्षम बनाइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न सक्षम सफल युवा व्यवसायी कृषक तथा पशुपालकहरूका लागि हरेक वर्ष पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।

- राम्रो काम गर्ने अगुवा तथा व्यवसायिक कृषकहरूलाई वार्षिक रूपमा प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू आयोजना गरी कृषि क्षेत्रमा युवा वर्गको आकर्षण वृद्धि गरिनेछ ।
- जलवायु तथा माटोको गुण तथा अन्य परिसूचकको आधारमा तुलनात्मक लाभ लागत विश्लेषण गरी भौगोलिक क्षेत्र अनुसार कृषि पकेट क्षेत्र पहिचान गरिनेछ ।
- पहिचान भएका कृषि पकेट क्षेत्रमा तोकिए अनुसारका कृषि बालिहरूको व्यवसायिक खेती गर्ने कृषकहरूलाई सहयोगार्थ गाउँपालिकाले विभिन्न संघसंस्थासँग संस्थागत समन्वय गरिने छ । गाउँपालिकाले आफ्नै स्रोतबाट समेत आवश्यक ज्ञान सीप प्रदान गरिने छ ।
- कृषिलाई पर्यटनसँग आवद्ध गरी कृषि पर्यटनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- कार्यक्रम सञ्चालनमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा दोहोरो नहुने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- हाते ट्याक्टर लगायतका कृषि यन्त्र तथा उपकरणहरूको मर्मत सम्भार गर्ने तालिम सञ्चालन गरी रोजगारी सिर्जना गरिने छ ।

उद्योग तथा व्यवसाय

- हालको निर्वाहमुखी गरिवी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) उद्योग विकास प्रणालीलाई व्यवसायीकरण गरी उद्योग तथा व्यवसाय विकास गरेर उत्पादन वृद्धि गरी वस्तुको आयात घटाई निर्यात बढाउन प्रयास गरिने छ ।
- उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक समन्वय र सहजिकरण गरी लघु उद्यमी समूहको गठन तथा परिचालन गरिने छ ।
- भैँडरहेका उद्यमीहरूको लागि स्तरोन्नति (पुर्णताजगी तथा एडभान्स सिप विकास तालिम प्रदान गरिने छ) ।
- उद्यमशिलता विकास तालिम सञ्चालन गरी यस अन्तर्गत व्यवसाय प्रति सचेतना बनाउन (टोपे), व्यवसाय शुरू गर्न (टोसे) र सम्मान तरिकाले आफ्नो व्यवसायलाई अगाडि बढाउन लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरी उद्यमीले गर्न चाहेको व्यवसायको व्यवसायिक योजना तयार गरिने छ ।
- उद्यमशिलता विकास तालिममा सम्भावित लघु उद्यमीहरूले छनौट गरेको व्यवसायको आधारमा प्राविधिक सिप विकास तालिम सञ्चालन गरी रोजगारमुखी बनाइने छ ।
- सम्भावित उद्यमीहरूलाई व्यवसाय सञ्चालन गरी आर्थिक लाभ गर्नको लागि लघु वित्तिय सस्थाहरूसँग समन्वय गराई लघु वित्तमा पहुँच पुर्याइने छ ।
- प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रमप्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरी उद्यमीहरूलाई उपयुक्त प्रविधिमा पहुँच पुर्याइने छ ।
- लघु उद्यमीहरूलाई बजार सम्बन्ध विकास गराई व्यवसायिक परामर्श सेवामा जोड दिइने छ । साझा सुविधा केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनमा सहजिकरण गरी लघु उद्यमीहरूले उत्पादन गरेका वस्तुहरूको सहज तरिकाले विक्री वितरण गर्ने वातावरण मिलाउनका लागि सौगात

गृह तथा कोसेली घर स्थापना गर्न उत्पादित वस्तुहरूको बजारीकरणको सुनिश्चितता गरिने छ ।

- औद्योगिक पूर्वाधारको व्यवस्था र लगानीमैत्री नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
- विपत्री र दलित समुदायले अगाल्दै आएको परम्परागत पेशा व्यवसायलाई प्रेरित गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- वन जन्य उद्योगको सम्भाव्यता अध्ययन गरी उद्योग स्थापनाका लागि आवश्यक समन्वयात्मक कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- युवाहरूको क्षमता विकास गरी स्वरोजगारी मार्फत उच्च व्यवसायमा संगलन हुन प्रेरित गरिनेछ ।
- लक्षित वर्ग लाई सीप विकास तालिम र रोजगारी एवम् आयआर्जन सम्बन्धी विशेष कार्यक्रममा समावेश गरिने छ ।
- कृषि तथा गैर कृषि उत्पादन, प्रशोधन, रोजगारी सिर्जना र स्थानीय समृद्धिको आधारको रूपमा लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्यमहरूलाई अभियानको रूपमा विस्तार गरिने छ ।

रोजगार कार्यक्रम

- बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारी सुनिश्चित गर्न व्यवसायिक कृषि, सिंचाइ, खानेपानी, वन, पर्यटन, सडक यातायात लगायतका सार्वजनिक विकास निर्माण तथा अन्य सार्वजनिक कार्यहरूमा सहकार्य र समन्वय गरी सम्बन्धित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू संचालन गर्दा आन्तरिक रोजगारी सिर्जनालाई यथोचित प्राथमिकता दिइने छ । साथै सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गरी थप रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्रको संभाव्य रोजगारीको स्थिति विश्लेषण गरी रोजगारीको तथ्याङ्क संकलन गर्ने, बेरोजगार व्यक्तिहरूको पहिचान र सूचीकरण कार्यलाई थप प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न बेरोजगार व्यक्ति, निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवालाहरूसँग अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विभिन्न रोजगार आयोजनाहरूबाट माग भए बमोजिम सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारीमा खटाउने, गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरूको पहिचान गरी सोको सूचना प्रवाह गरिने छ ।

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत आ.व. २०७९/०८० मा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ (दोस्रो संशोधन-२०७८/०९/३०) को दफा २१ (३) र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम बेरोजगार सूची निर्धारण तथा प्राथमिकीकरण मार्गदर्शन, २०७६ बमोजिम प्राथमिकता क्रम निर्धारण सूची अनुसार १०० दिनको न्यूनतम रोजगारी प्रदान गरिने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन हुने योजना/आयोजनाको लागि गैँती, बेलचालागतका आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्था गरिने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम बेरोजगारीलाई रोजगारी दिने कार्यक्रम रहेको र रोजगारी सिर्जना गर्नु स्थानीय तहको उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी भएकोले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा रोजगारी सिर्जनाको लागि थप रकम विनियोजन गरिने छ ।
- बैदेशिक रोजगारीमा रहेका, बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका र बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएर स्वदेशमै रोजगारीमा संलग्न भएका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क रोजगार सेवा केन्द्रमार्फत संकलन गरिने छ ।
- बेरोजगार व्यक्तिहरूको ज्ञान, सीप, तथा क्षमता र बजारको मागका आधारमा आवश्यक पर्ने सीप विकास तालिमको पहिचान गरी सम्बन्धित तालिम केन्द्रमा पठाइने छ ।

स्वास्थ्य क्षेत्र

- ऐसेलुखर्क गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रदान गरिने आधारभुत स्वास्थ्य सेवालालाई अझ गुणस्तरीय र सेवामुखी बनाउनुको साथै स्वास्थ्य क्षेत्रमा नीतिगत , संरचनागत एवं प्रणालीगत सुधार गरिने छ ।
- आधारभुत सेवालालाई थप प्रभावकारी बनाउन तथा स्वास्थ्य संस्थाको रिपोर्टिङ सेवालालाई प्रविधीमैत्री बनाउन हरेक स्वास्थ्य संस्थामा रहेका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई अनलाईन रिपोर्टिङ तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र ऐसेलुखर्कबाट दिइदै आएका शुःल्क सहितका सेवा(प्रयोगशालामा जाँचका सम्पुर्ण सेवाहरू,एक्सरे सेवा तथा भिडियो एक्सरे सेवाहरू, ओ.पि.डी. तथा इमर्जेन्सी सेवाहरू) ऐसेलुखर्क गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने सम्पुर्ण नागरिकहरूका लागि निःशुल्क सेवालालाई निरन्तरता दिइने छ। उक्त सेवाहरू प्रवाहकालागि आवश्यक पर्ने सामग्रीको व्यवस्था गाउँपालिकबाट मिलाइने छ।

- माहामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि भौतिक संरचना, जनशक्ती तथा स्वास्थ्य सुरक्षाको आवश्यक व्यवस्था मिलाउनुका साथै माहामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि सहयोगी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- औषधि तथा औषधिजन्य सामग्रीको आपूर्तिलाई थप व्यवस्थित बनाइने छ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक व्यवस्थापनमा सुधार गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालित गाउँघर क्लिनिक तथा खोप क्लिनिकमा सहज तरिकाबाट सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक फर्निचरको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूले पुर्याउनुभएको स्वास्थ्य सेवाको उच्च मुल्यांकन गर्दै अघिल्ला वर्षहरूमा दिइदै आएको प्रोत्साहन रकमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- सुरक्षित मातृत्व सेवा अन्तर्गत रहेको संस्थागत डेलिभरीहरूका लागि एम्बुलेन्स सेवानिःशुल्क गरिने छ । साथै प्रसुतीमा जटिलता आएर प्रेषण गर्नुपर्ने मध्ये आर्थिक अवस्था कमजोर भएका प्रसुती महिलालाई आर्थिक सहायताको लागि वजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- स्वास्थ्य सेवालाई व्यवस्थित बनाउन टोकन प्रणाली लागू गरी बिमारीको प्रोफायललाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- नेपाल सरकारले लिएको लक्ष्य पूरा गर्न स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमको सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन तथा विपन्न नागरिकहरूलाई निःशुल्क स्वास्थ्य विमाको प्रबन्ध मिलाई पालिका स्तरीय विमा समितीलाई सक्रिय बनाइने छ ।
- गर्भवतिहरूलाई प्रदान गरिदै आएको ग्रामिण भिडियो एक्सरे कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- कोभिड-१९रोग विरुद्धको खोप अभियानलाई पूर्ण खोप पालिका सुनिश्चित गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको कार्यक्रमको उच्च सम्मान गर्दै सेवाका आधारमा प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक, दिर्घरोगी एवं अपांगहरूसँग स्वास्थ्यकर्मी कार्यक्रम मार्फत ग्रामिण स्वास्थ्य परीक्षण सेवाको थालनी गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवाको पहुँचबाट टाढा रहेकाहरूका लागि पालिका भित्र निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिने छ ।
- सरकारले ल्याएको मृगौला प्रत्यारोपण गरेका, डायलाईसिस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षाघातका बिरामीलाई औषधि उपचार बापत खर्च उपलब्ध गराउने कार्यविधि, २०७८ कार्यान्वयन गरिने छ ।

- महिला, बालबालिका तथा किशोरीहरूको पोषणको अवस्था सुधार गर्न बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- विद्यालयसँग स्वास्थ्यकर्मी कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।
- हाल सञ्चालमा रहेका ऐसेलुखर्क, राखा, माक्पा, ज्यामिरेका स्वास्थ्य संस्थामा रहेका बर्थिङ सेन्टरहरूको क्षमता विकास गर्नुका साथै "नो होम डेलिभरी" कार्यक्रम अन्तर्गत बर्थिङ सेन्टरहरूको स्तरोन्नति गरिने छ ।

सुशासन

- गाउँपालिका वा वडा कार्यालयहरूमा विद्युतीय सुशासन (E-governance) अवलम्बन गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयबाट सम्भव हुने सम्मका सेवाहरूलाई वडाबाटै प्रदान गरिनेछ ।
- सेवाग्राहीहरूको गुनासो व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन गुनासो पेटीका सञ्चालनमा ल्याइने छ । सुशासन प्रवर्द्धन गर्न गुनासोको सम्बोधन छिटोछरितो ढंगबाट गरिनेछ ।
- सेवा प्रभावकारीताको लागि जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई आवश्यक क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सेवाग्राहीले आफूले चाहेका सेवा प्राप्त गर्न चाहिने आवश्यक कागजात तथा प्रकृयाबारे विभिन्न सञ्चार माध्यमबाट प्रचार-प्रसारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- जवाफदेहिता अभिवृद्धिका लागि सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण जस्ता जवाफदेहिताका साधन अधिकतम प्रयोग गरिनेछ ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको कार्यालयमा सहायता कक्षको स्थापना गरिने छ ।
- पालिकाको कार्य प्रगतिको नियमित सार्वजनिकीकरण गरी पारदर्शीता प्रणालीको विकास गरिने छ ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा सुधार ल्याइने छ ।
- सूचक र परिणामको चेक लिष्ट तयार गरी वार्षिक कार्यक्रम र योजना अनुगमन गरिने छ । योजनाहरूको अनुगमन प्रणालीमा स्थानीय सरोकारवालाहरूको सहभागितालाई समेटिने छ ।
- सार्वजनिक भुक्तानी प्रणालीलाई विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीमा लैजाने नीति लागू गरिने छ ।
- पालिकाको राजस्व संकलन, कार्यकुशलता, कराधार पहिचान, विस्तार क्षमताको कार्य गरिने छ ।

- राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई कार्यसम्पादनमा आधारित मापनयोग्य सूचक सहितको "कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली"निर्माण गरी कार्य गर्न प्रोत्साहित गर्ने र गाउँपालिकामा उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने प्रणालीको विकास गरिने छ ।
- स्थानीय सुरक्षा निकाय र सरोकारवालाहरू बीच सुरक्षा व्यवस्थालाई सवल बनाउन आवश्यक अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू सञ्चारलन गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा विद्यमान जनशक्तिको लेखा परीक्षण सँगै कार्यसम्पादनमा स्पष्ट सूचक निर्माण गरी पालिकालाई उत्कृष्टताको केन्द्र विन्दुको रूपमा विकास गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको सेवाप्रति नागरिकहरूको सन्तुष्टिको लागि सम्पादन भएका सेवाको नागरिक सर्वेक्षण गरिने छ ।
- गाउँपालिकाबाट सञ्चारलित गतिविधि, विकास कार्यक्रम, सेवा प्रवाहको अधिकतम सार्वजनिकीकरण गरी पारदर्शीता र जवाफदेहीता अभिवृद्धि गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको वित्तिय सुशासन कायम गर्न महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट प्राप्त लेखा परीक्षण प्रतिवेदनले औल्याइएका नियमित गर्नु पर्ने, असुल उपर गर्नु पर्ने, प्रमाण कागजात पेश गर्नु पर्ने लगायतका बेरुजु फछ्छौँट गर्न सम्बन्धित पक्षलाई सूचित गरिने र तोकिएको समयवधीमा बेरुजु फछ्छौँट नगर्नेको विवरण सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

पूर्वाधार विकास

- केन्द्र तथा प्रदेशबाट गाउँपालिका भित्रने मुख्य सडकहरूको स्तरोन्तीलाई विशेष प्राथमिकतामा दिइने छ ।
- गाउँपालिका भित्र निर्माण गरिएका सडकहरूको मापदण्ड निर्धारण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सडकको रणनीतिक महत्वको आधारमा वर्गिकरण गरी यसै अनुसार ग्राभेल गर्ने वा सामान्य मर्मत गर्ने कार्य अगाडि बढाइने छ ।
- प्रत्येक वडा कार्यालयहरू देखि गाउँपालिकाको केन्द्रसम्म जोड्ने मुख्य सडकहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सडक स्तरोन्नाती गरिनेछ । त्यस पछि विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी जस्ता सेवा केन्द्रहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको सबै बासिन्दाको सफा खानेपानीमा पहुँच सुनिश्चित गर्न "एक घर, एक धारा " कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको पहिचान झल्कने गरी ऐसेलुको प्रतिमा स्थापना गरिने छ ।

- गाउँपालिकाभित्रकेन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाइनको पहुँच नपुगेको बस्ती वा टोलहरूमा केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाइनको लागि आवश्यक पहल कदमी गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै वडा क्षेत्रमा भरपर्दो सञ्चार सेवाको लागि पहल गरिनेछ ।
- पालिका रिडरोडको लागि आवश्यक अध्ययन कार्य थालनी गरिने छ ।
- ऐसेलुखर्क बजार क्षेत्र ढलानको लागि डि.पि.आर. तयार गरी आवश्यक कार्यको थालनी गरिने छ ।
- वडा र गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने मुख्य-मुख्य सडकहरूको डि.पि.आर. गरी स्तरोन्नीतीको कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- शहरी तथा ग्रामिण क्षेत्रमा सडक र यातायातको पहुँच विस्तार गर्दा पानीका स्रोत, वनजंगल, प्राकृतिक स्रोत तथा धार्मिक क्षेत्रहरूको प्रतिकूल असर नहुने गरी विस्तार गरिने छ ।
- यातायात क्षेत्रलाई व्यवस्थित बनाउनको लागि बसपार्कको निर्माण कार्य व्यवस्थित गरिने छ । पार्किङ क्षेत्रलाई व्यवस्थित गरिने छ र सडक तथा बजार क्षेत्रका सडकहरूमा हुने अव्यवस्थित पार्किङलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- सानातिना भैपरी आउने पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मतका लागि कुल पुँजीगत बजेटको वडा स्तरीय योजनाका लागि १० प्रतिशत र पालिका स्तरीय योजनाका लागि ५ प्रतिशत बजेट मर्मत सम्भार कोषमा विनियोजन गरिने छ ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको आफ्नै भवन निर्माण गरी न्यूनतम सुविधा सहित सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- कुनै योजना/आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा दोहोरोपना पर्न गएमा कार्यपालिकाको बैठकद्वारा उक्त योजना/आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई संसोधन गरिने छ ।
- मध्यकालिन खर्च संरचनाको निर्माण गरी योजना र बजेटको बीचमा तालमेल मिलाइ पुँजीगत खर्च प्रणालीमा सुधार ल्याइने छ ।
- माध्यमिक तहमा विद्यार्थी संख्या र भौगोलिक विकटताको अध्ययनका आधारमा विद्यार्थी आवास गृह निर्माण गरिने छ ।
- अन्तरपालिका जोड्ने सडकहरूमा पक्की पुल तथा बेलिब्रिजको व्यवस्था गरी आवतजावतमा सहजता ल्याइने छ ।
- गाउँपालिकाबाट सञ्चारलन हुने रु. दश लाख भन्दा माथिका आयोजनाहरू/योजनाहरू टेन्डर प्रक्रियाबाट सञ्चारलन मार्फत व्यवस्था मिलाइने छ ।
- आगामि ५ वर्षभित्र प्रत्येक वडामा एक वटा महिला सामुदायिक भवन निर्माण गरिने छ ।

- गाउँपालिकालाई खरको छाना मुक्त बनाउनको लागि खरको छाना भएका घरहरूलाई जस्ता पातामा रूपान्तरण गरी आवासको हकको कार्यान्वयन गरिने छ ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

- शिक्षक र प्रधानाध्यापकहरूको कार्य सम्पादन, मूल्याङ्कन, शैक्षिक नतिजामा आधारित बनाइनेछ ।
- विद्यालयहरूको भौतिक संरचना सुधारलाई जोड दिइनेछ । विद्यार्थी उमेर अनुसारका फर्निचर सुविधाको व्यवस्था मिलाइनेछ । विद्यार्थीहरूलाई पूर्वाधारयुक्त कक्षाकोठामा पढ्ने वातावरण सिर्जनाका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला, गणितीय सामाग्री तथा सूचना प्रविधिमा आधारित शैक्षिक सामाग्री सहितका कक्षाकोठाको व्यवस्था गरिनेछ । बाल विकास केन्द्रका कक्षा कोठालाई छापामय बनाइनुका साथै खेल सामाग्री, अडियो, भिडियो सामाग्री सहित आकर्षक मनोरञ्जक र बालमैत्री कक्षाकोठाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- शिक्षकलाई निरन्तर विद्यार्थी मूल्यांकन, कक्षाकार्य, सृजनात्मक कार्य र उपचारात्मक शिक्षण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- शैक्षिक सुधार अभियानलाई निरन्तरता दिई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई शैक्षिक सुधारका लागि जिम्मेवारी र जवाफदेही बनाइनेछ ।
- प्राविधिक विषयको शिक्षणलाई गुणस्तरीय बनाउदै लगिनेछ साथै थप माध्यमिक विद्यालयहरूलाई प्राविधिक धार सञ्चालनमा विस्तार गरिनेछ ।
- शिक्षकलाई तालिमको व्यवस्था गरी क्षमता विकास गरिनेछ साथै सार्वजनिक विद्यालयहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको केन्द्र बनाइनेछ ।
- शिक्षण संस्थाहरूको नक्साङ्कन गरी भूगोल र न्यूनतम विद्यार्थी संख्याको आधारमा विद्यालयको समायोजन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ साथै शिक्षक, विद्यार्थी र भूगोलका आधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र स्नातक तहसम्मको क्याम्पस संचालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन सुरु गरिनेछ ।
- ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको गौरव, सस्कृति, सभ्यता, मुल्यमान्यता र एकताको सम्बर्द्धन, नागरिकको कर्तव्यसहितको क्षेत्रमा रही स्थानीय पाठ्यक्रमलाई अन्तिम रूप दिइनेछ ।
- शिक्षक तलब भत्ता अनुदानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्र.अ. सञ्चार खर्च, बालविकास सहयोगी कार्यकर्ता, कार्यालय सहायक तथा कार्यालय सहयोगीको थप तलब भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- स्वच्छ तथा सफा बगैँचासहितको विद्यालयको अवधारणा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

- ऐसेलुखर्क गाउँपालिका अन्तर्गतका वडा शिक्षा समितिलाई शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि जिम्मेवारी र जवाफदेही बनाउँदै लगिनेछ ।
- शिक्षक-विद्यार्थी सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । मापन र मूल्याङ्कनको दायरालाई थप चुस्त दुरुस्त, पारदर्शी र वस्तुनिष्ठ बनाइनेछ ।
- विद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक वातावरण बालमैत्री तथा अपाङ्ग मैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।
- "शैक्षिक केन्द्रको सुधार, विद्यार्थीको अधिकार" भन्नेल नाराका साथ गाउँपालिकाको शिक्षा प्रणालीमा सुधार गर्दै अब्बल व्यवसायिक कौशलता, शिक्षक क्षमताको विकास, सामुदायिक एवम् संस्थागत विद्यालयबीचको भिन्नाताको अन्त्य, असल अभ्यासहरूको आदान-प्रदानका साथै नमूना विद्यालय नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- गुणस्तरीय शिक्षाका लागि विद्यालयका प्रधानाध्यापक र विषयगत शिक्षकका बीच सूचक सहित कार्य सम्पादन करार गरी नतिजा र मापणयोग्य बनाइने छ ।
- बालविकास केन्द्रको स्तरोन्नगतीका लागि समुदाय, विद्यालय र पालिकाबीच साझेदारी कार्यक्रम लागू गरिने छ ।
- विद्यालयको समग्र व्यवस्थापन मूल्याङ्कनका लागि गरिने Third Party Evaluation परिचालन गरिने छ ।
- पालिका र विद्यालय बीच Invest of brain Programe सञ्चालनमा ल्याइ प्रतिभाको खोजी कार्यक्रम लागू गरिने छ ।
- विद्यालय सुधारका लागि शिक्षक अभिभावक अन्तरक्रिया कार्यक्रम बनाइ लागू गरिने छ ।
- कमजोर आर्थिक अवस्थाका कारण बालबच्चा/बालबालिकाहरू विद्यालय जानबाट वञ्चित हुनु पर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्न गरीब र असहाय छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यालय समायोजन भई प्रयोगमा नआएका विद्यालय भवनहरूलाई बाल विकास केन्द्र र सामुदायिक सिकाई केन्द्र तथा समुदायद्वारा उपयोग तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
- सम्पूर्ण माध्यमिक विद्यालयहरूको वार्षिक योजना निर्माण गरी पालिकामा स्वीकृतिको लागि शिक्षा समितिमार्फत पेश गर्ने, सो योजनाको मूल्याङ्कन तथा नतिजाको आधारमा अनुदान कार्यक्रम लागू गरिने छ ।
- विद्यालयमा छात्राहरूको स्यानटरी प्याडको प्रयोग, व्यवहार, मनोभावना, ज्ञान र सीपको आदान-प्रदान गर्न "छात्रासँग अध्यक्ष कार्यक्रम" सञ्चालन गरिने छ ।
- माध्यमिक विद्यालयहरूको पठनपाठनमा E-learning लाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- शिक्षकले कक्षाकोठामा बिताउने समय दैनिक पाठयोजनासहितको कक्षा शिक्षण प्रभावकारी मापन र मूल्याङ्कनको सुनिश्चितताका लागि प्रधानाध्यापकलाई थप जवाफदेही र जिम्मेवारी बनाइनेछ । विद्यालय अनुगमनलाई थप व्यवस्थित र नियमित गरिनेछ ।
- प्राविधिक जनशक्ति उत्पादनको लागि गाउँपालिका स्तरमा छात्रवृत्ति कोषलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- जगेडा शिक्षक कोषलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- कक्षा ३, ५ र ८ को वार्षिक परीक्षालाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाउँदै लगिनेछ, शैक्षिक उपलब्धि वृद्धिका लागि प्रभावकारी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- युवालाई प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम उपलब्ध गराई उद्धमशिलताको विकास गरिनेछ ।
- युवामा अनुशासन संस्कृतिको विकास, शारिरीक तन्दुरुस्ती तथा मानसिक विकास एवम् खेलकुद मार्फत गाउँपालिकाको पहिचान र प्रतिष्ठाको लागि खेलकुद क्षेत्रको समग्र विकास अघि बढाउन खेलकुद पूर्वाधारको निर्माण , प्रतियोगिताको आयोजना र प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । आवश्यकताको आधारमा प्रशिक्षक, कर्मचारीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- बेरोजगारी युवालाई लक्षित गर्दै लामो तथा छोटो व्यावसायिक सीप तालिम व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडा स्तरमा खेलकुद प्रतियोगिताहरू आयोजना गरी प्रतिभाशाली खेलाडीहरू पहिचान गर्ने र पहिचान भएका खेलाडीहरूलाई थप अवसरहरू प्रदान गरिनेछ । ।
- संस्थागत तथा सामुदायिक विद्यालयहरूसँगको सहकार्यमा विद्यार्थीहरूको समग्र विकासका लागि विविध प्रतियोगिताहरूको आयोजना गरिनेछ ।
- पालिका स्तरीय खेलकुद प्रशिक्षकको व्यवस्था गरी खेलाडीहरूको क्षमता विकास गरिने छ ।
- ऐसेलुखर्क गाउँपालिका भित्रका महिला, विपन्न तथा गरिब, जेहेन्दार, दलित, अल्पसंख्यक, जनजाती विद्यार्थीहरूलाई प्राविधिक शिक्षा (एम.बि.बि.एस, बि.डि.एस., बि.पि.एच., इन्जिनियरिङ) क्षेत्रमा अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थीहरूलाई कार्यविधि निर्माण गरी न्यूनतम रु. ५ लाखदेखि अधिकतम रु. २० लाखसम्म बढीमा २ जनालाई आर्थिक सहयोग गर्ने नीति ल्याइने छ ।

सूचना प्रविधि

- गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाहरूमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई प्राथमिकतामाराखीपूर्ण DigitizationICTतथा IoT (Internet of Things)को प्रयोगलाईव्यापक बनाइनेछ ।
- प्रत्येक वडा तथा गाउँमा Internet Connectivityको जालोलाई अझ व्यवस्थित गर्दै विस्तार गरिनेछ ।
- विद्यालय तथा गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका अन्य सार्वजनिक स्थलहरूमा Free-WiFi जडानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सम्पूर्ण सरकारी कार्यालय तथा विद्यालयहरूमा E-Attendance (विद्युतिय ई-हाजिरीको) जडान गरी लागू गरिनेछ ।
- Digitizationलाई पूर्ण रूपमा लागू गर्न सो सँग सम्बन्धित कार्यहरूलाई अगाडि बढाइनेछ ।

- डिजिटल नेपाल फ्रेमवर्क-२०१९ ले तोकेका क्षेत्रहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सरकारी डाटाबेस, वेबसाइट तथासचना प्रणालीको संरक्षण गरिनेछ । गाउँपालिकामा एक प्रविधिमोनितरिडकेन्द्रकोस्थापना गरी जोखिमकोअनगुमन गरिनेछ ।
- बालबालिकातथावृद्धवृद्धा लगायत सबै नागरिकलाई साइबर स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम गरिनेछ ।
- सुरक्षा स्थितिलाई मध्यनजर गर्दै ऐसेलुखर्क बजारमा रहेको हटियाडाँडा लगायत बजार प्रवेश गर्ने मुख्य-मुख्य नाकाहरु, बढी भिडभाड हुने क्षेत्रहरुमा CCTV Camera कोजडान गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको आफ्नै व्यवस्थित Mobile Applicationनभएकोले Interactive Mobile Application विकास गरी सरकारी तिरो लगायत अन्य सेवाहरु Apps बाट नै तिर्न तथा लिन मिल्ने गरी व्यवस्था गरिनेछ ।

महिला, बालबालिका, अपांगता, ज्येष्ठ नागरिक तथा सामाजिक विकास

- "ग" वर्गको अपांग कार्ड प्राप्त व्यक्तिहरूलाई दिइँदै आएको भत्ता रकमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- आर्थिक रूपमा विपन्न तथा एकल महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा जिविकोपार्जनको लागि सीप विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- लैंगिक हिंसा निवारण कोषको लागि रकम विनियोजन कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि दिवसिय कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- युवाहरूको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि गरिने वडा स्तरीय कार्यक्रमहरू वडाबाट नै बजेट विनियोजन गरी वडाबाट नै सञ्चालन गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- महिला तथा बालबालिका शाखाद्वारा गठन गरिएको महिला समूह तथा समितिका पदाधिकारीहरूसँग अन्तरकृया कार्यक्रम गरिनेछ ।
- पालिका स्तरीय विद्यालय विमुख किशोरी समूह गठन क्षमता अभिवृद्धि तथा जिविकोपार्जनको लागि सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धि कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बाल विवाह न्यूनिकरणका लागि समुदायमा सचेतना मूलक तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विकासका कार्यहरूमा महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र स्थापनाको लागि पहल गरिने छ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली सुदृढीकरण गरी सम्पूर्ण तथ्याङ्क लाई डिजिटलाइजेशन गरिने छ ।
- महिला हिंसाको न्यूनिकरण गर्न आवश्यक तथ्यपरक पैरवीका लागि समुदायस्तर देखि पालिका तहसम्म अभियानका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

- आय आर्जनका गतिविधि बढाउन महिला तथा आमा समूहहरूलाई बिउ पूँजी उपलब्ध गराइने छ ।
- महिला अधिकारको सुनिश्चितता गर्न विभिन्न किसिमका सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू (सडक नाटक, क्षमता अभिवृद्धिका तालिम, गोष्ठी) कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- बीउ पूँजीमार्फत उत्पादनमूलक व्यवसायका कार्यक्रमहरूमा महिलाहरूलाई सहयोग गरिने छ ।
- यौनजन्य कसुरसँग सम्बन्धित कानुनी व्यवस्था, फौजदारी कानूनसँग सम्बन्धित कानून, जातीय तथा अन्य सामाजिक छुवाछुत र भेदभावसँग सम्बन्धित कानुनी व्यवस्थाका सम्बन्धमा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता नागरिकको घर/दैलो बाटनै वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

वित्तीय संघ संस्था तथा सहकारी

- गाउँपालिकाभिन्ना सञ्चालनमा रहेका विद्यमान सहकारी संस्थाहरूको सूचना संकलन गरी वास्तविक अवस्था पहिचान गरी नियमित अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सहकारी संस्था तथा वित्तीय संस्थाहरूको नाफाको अधिकतम हिस्सा लक्षित समुदायको उत्थानमा लगाउन नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।
- सहकारीमा संस्थागत तथा वित्तीय सुशासनको अवस्था, अनुगमनको व्यवस्था गरी प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन हुन वा निष्कृत्य रहेका सहकारीहरूको लागि पहिलो चरणमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र यस पश्चात पनि कार्य सम्पादन सुधार हुन नसकेमा अन्य सहकारीसँग गाभन सहयोग गर्ने वा खारेजीको व्यवस्था गरी सहकारी सूचिकरण गरिनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

- जैविक प्रविधिमा जोड दिई सडक, खोला खोल्सामा (Bio- Engineering) वृक्षारोपन बाँस रोपन, रुख रोपन र तटबन्धन आदि कार्य गरिने छ ।
- वन कार्यालय, अन्य सम्बन्ध सरकारी तथा गैह सरकारी निकायहरूको साझेदारीमा नर्सरीहरूको स्थापना र विस्तार गरिने छ ।
- नदी जन्य पदार्थ जस्तै ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवाको आकलन गरी निर्दिष्ट क्षेत्रहरूबाट त्यस्ता वस्तुहरूको उत्खनन संकलन, प्रशोधन, ओसार-पसार र विक्री वितरणलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइने छ ।
- दुधकोशी जलाधार तथा सम्बन्धित उप-जलाधार क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापनको लागि पानीको स्रोत र संरक्षण सदुपयोग, वन व्यवस्थापन संरक्षण, कृषि प्रविर्द्धन, जडिबुटी खेती जस्ता

कार्यालय विशेष प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ । सोका लागि सरोकारवाला संस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

- विपद व्यवस्थापनको लागि विभिन्न संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी साझेदारीमा प्रभावकारी कार्य सञ्चालन गरिने छ
- वन्य जन्तु तथा बाँदरबाट कृषि उपज उत्पादनको क्षति नियन्त्रण गर्नको लागि सरोकारवाला पक्षहरूसँग समन्वय गरी प्रभावकारी कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ ।

पर्यटन

- CAN (Culture Advance and Nature) Model लाई साकार पार्न सूचना सम्प्रेषण, क्षमता अभिवृद्धि, पूर्वाधार विकास र पहुँच विस्तार जस्ता कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
- पर्यटन क्षेत्रमा लगानी गर्न चाहने लगानी कर्ताका लागि व्यवसाय दर्ता, जग्गा प्राप्ति, समुदायको सहयोग प्राप्तिका लागि सहजिकरण गरिने छ ।
- सपनेश्वर, देउराली डाँडा, गौथली भीर, झाँक्रीबास गुफा, माकीपा पर्यटन क्षेत्र, बहाने पोखरी, रातपाने छागा, सतीदेवी मन्दिर, थामडाँडा, झाँक्रीबास बौद्ध, नागेश्वर महादेव मन्दिर, फापरश्वरा, जलेश्वरी र बाकाचोल सिमानामा रहेको टावर डाँडामा होमस्टे लगायतका पर्यटकीय परियोजना निर्माणका लागि डि.पि.आर. सहित विभिन्नौ तहका सरकारको सह-लगानी जुटाइने छ ।
- उत्पादनमुखी पर्यटन विकास गरी पर्यटन प्रवर्द्धनलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

धर्म, संस्कार तथा सस्कृति

- गाउँपालिका भित्रका सबै जातजाति, भाषा, कला धर्म, संस्कार तथा सस्कृतिको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै जातजाति, भाषा, कला, धर्म, संस्कार तथा सस्कृतिको प्रतिनिधित्व हुने गरी सांस्कृतिक महोत्सवको आयोजना गरिने छ ।

न्याय

- प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तमा आधारित रही स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४७, ४८ र ४९ मा तोकिएको व्यवस्था र क्षेत्राधिकारमा न्याय सम्पादन गरिने छ । न्यायिक समितिको काम कारवाहीलाई सर्वसाधारणको पहुँचमा पुर्याइने छ ।

सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन

- सहभागिता मूलक विकासको सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै श्रमजन्य निर्माणमा लाभग्राही समुदाय तथा उपभोक्ता समितिमार्फत रु. १० लाखसम्मको मात्र निर्माण कार्य गर्ने एवम्

हेभी इक्यूप्मेन्ट प्रयोग गरेर गरिने निर्माण कार्य तथा जटिल प्रकृतिका निर्माण कार्यमा दरभाउ पत्र, बोलपत्र विधिबाट खरिद गरिने छ ।

- सार्वजनिक खरिदमा गाउँबासी नागरिकहरुको सम्मान र अविभेदकारी पहुँच सुनिश्चित गर्दै प्रतिस्पर्धा र पारदर्शीता अभिवृद्धि गरिने छ ।
- निजी क्षेत्र (निर्माण कम्पनी) लाई अनुशासित तुल्याउदै पैसाको उच्चतम मुल्य प्राप्त गर्न आर्थिक वृद्धिमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने क्रियाकलाप सञ्चालन गरिने छ ।
- आम गाउँबासी नागरिकहरुमा सरकारी खर्च तथा सार्वजनिक खरिदको औचित्य सिद्ध गर्दै खरिद कार्यमा नियमितता, मितव्ययिता, गुणस्तरीयता तथा कार्यमूलकता कायम गर्न नियमित अनुगमन, मूल्याङ्कनका कार्य गरिने छ ।

अन्त्यमा,

जनाधारको अभिमत र सामाजिक तथा आर्थिक परिवर्तनलाई रुपान्तरणको खाकातिर लैजान कार्य योजनार सोचका साथ आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु । प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम ऐसेलुखर्क गाउँपालिकाको भविष्यको मार्गदर्शक दस्तावेज हो । पालिकालाई समृद्ध बनाउन सबै पालिकाबासीहरुको आ-आफ्नो ठाउँबाट उत्तिकै महत्वपूर्ण भुमिका छ । यो नीति तथा कार्यक्रम सरकारी, गैर सरकारी, निजी, सहकारी लगायत विकासका सबै साझेदार वा पक्षधारको लागि मार्गचित्र हो । पालिकाको विकास सबै नागरिकको सर्वाङ्गिक क्षेत्रको विकास हो । यसैले पालिकाबासीको विकास निर्माणका काममा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग पुर्या उनु हुन र रचनात्मक सुझाव, सल्लाह दिनुहुन आम पालिकाबासीहरुलाई हार्दिक आग्रह गर्दै बिदा हुन चाहन्छु । धन्यवाद ।